

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึง ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาท อสม. ที่เป็นจริง กับบทบาท อสม. ที่คาดหวัง ความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาท อสม. ที่เป็นจริงกับบทบาทอสม. ที่คาดหวังในงานสาธารณสุขมูลฐาน โดยศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ หรือมีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทอสม. ที่คาดหวังในงานสาธารณสุขมูลฐาน และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ หรือมีผลต่อความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาท อสม. ที่เป็นจริง กับบทบาท อสม. ที่คาดหวังในงานสาธารณสุขมูลฐาน ตัวอย่างที่ศึกษา เป็นประชาชนเขตชนบทในจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 400 คน จากจำนวน 32 หมู่บ้าน (ลักษณะภูมิศาสตร์ของ หมู่บ้านเป้าหมาย แสดงไว้ในตารางที่ 17 ภาคผนวก ค.) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการอภิปรายผลการวิจัยให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น และเสนอผลการวิจัยเป็นขั้นตอนดังนี้

- 4.1 คุณลักษณะทั่วไปของประชาชนเขตชนบท ในด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล และด้านเศรษฐกิจและสังคม
- 4.2 ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาท อสม. ที่เป็นจริง และบทบาท อสม. ที่คาดหวังในงานสาธารณสุขมูลฐาน
- 4.3 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาท อสม. ที่เป็นจริงกับบทบาท อสม. ที่คาดหวัง ในงานสาธารณสุขมูลฐาน
- 4.4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาท อสม. ในงานสาธารณสุขมูลฐาน
- 4.5 ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับบทบาท อสม. ในงานสาธารณสุขมูลฐาน
- 4.6 อภิปรายผลการวิจัย

4.1 คุณลักษณะทั่วไปของประชาชนเขตชนบท ในด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านเศรษฐกิจและสังคม

4.1.1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของประชาชนเขตชนบท ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส และระดับการศึกษา มีผลการวิจัย ดังนี้

เพศ พบว่า ประชาชนเป็นเพศหญิง มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 79.8 และ ร้อยละ 20.2 ตามลำดับ)

อายุ พบว่า ประชาชนมีอายุระหว่าง 30 – 39 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 30.0) รองลงมา คือ อายุระหว่าง 40 - 49 ปี (ร้อยละ 24.5) กลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไปมีน้อยที่สุดคือ (ร้อยละ 12.0) ประชาชนมีอายุเฉลี่ย 42.27 ปี อายุที่มากที่สุด 76 ปี และอายุน้อยที่สุด 20 ปี

สถานภาพสมรส พบว่า ประชาชนมีสถานภาพสมรสคู่มากที่สุด (ร้อยละ 74.5) รองลงมา คือ หม้าย/หย่า (ร้อยละ 11.8) และแต่งงานแต่แยกกันอยู่ (ร้อยละ 10.5) สถานภาพสมรสโสด มีน้อยที่สุด คือ มีเพียง (ร้อยละ 3.2)

การศึกษา พบว่า ประชาชนมีการศึกษา ระดับประถมศึกษามากที่สุด (ร้อยละ 87.3) รองลงมาคือ มัธยมศึกษา อุดมศึกษาหรือสูงกว่า และไม่ได้เรียนหนังสือ (ร้อยละ 6.8 ร้อยละ 4.5 และร้อยละ 4.5 ตามลำดับ) ส่วนประชาชนที่มีการศึกษาระดับอาชีวศึกษามีน้อยที่สุด คือ มีเพียง ร้อยละ 0.8 ดังรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวน และร้อยละของคุณลักษณะส่วนบุคคลของประชาชนเขตชนบท

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (n = 400)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	81	20.2
หญิง	319	79.8
อายุ		
20 – 29 ปี	67	16.8
30 – 39 ปี	120	30.0
40 – 49 ปี	98	24.4
50 – 59 ปี	67	16.8
60 ปีขึ้นไป	48	12.0
(ค่าเฉลี่ย = 42.27, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 12.62, ค่าสูงสุด = 76, ค่าต่ำสุด = 20)		
สถานภาพสมรส		
โสด	13	3.2
คู่	298	74.5
หม้าย / หย่า	47	11.8
แต่งงานแต่แยกกันอยู่	42	10.5

ตารางที่ 4 จำนวน และร้อยละของคุณลักษณะส่วนบุคคลของประชาชนเขตชนบท (ต่อ)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
	n = 400	
การศึกษา		
ไม่ได้เรียน	18	4.5
ประถมศึกษา	347	87.3
มัธยมศึกษา	25	6.3
อาชีวศึกษา	3	0.8
อุดมศึกษาหรือสูงกว่า	18	4.5

4.1.2 'คุณลักษณะของประชาชนด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ อาชีพ รายได้ ภาวะหนี้สิน การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานสาธารณสุขมูลฐาน และการรู้จักคุ้นเคยกับ อสม. ผลการวิจัย สามารถอธิบายได้ ดังนี้

อาชีพ พบว่า ประชาชนส่วนมาก มีอาชีพเกษตรกรรม (ร้อยละ 72.8) รองลงมาคือ อาชีพรับจ้าง และอาชีพค้าขาย (ร้อยละ 14.8 และร้อยละ 9.4 ตามลำดับ) ส่วนอาชีพอื่นๆ มีน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 3.0 (ได้แก่ รับราชการ นักศึกษา เป็นต้น)

ภาวะหนี้สิน พบว่าประชาชนส่วนมาก มีหนี้สิน (ร้อยละ 68.2) ประชาชนที่ไม่มีหนี้สิน มีเพียง ร้อยละ 32.8 โดยเฉลี่ยประชาชนหนี้สิน 29,083.20 บาท ต่อครอบครัว รายละเอียดใน ภาคผนวก ค. (ตารางที่ 16)

รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อปี (โดยไม่หักค่าใช้จ่าย) พบว่า ครอบครัวของประชาชน ในเขตชนบท ส่วนมากมีรายได้ระหว่าง 20,001 – 40,000 บาท (ร้อยละ 34.5) รองลงมาคือ มีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาท และมีรายได้มากกว่า 100,001 บาท (ร้อยละ 32.0 และ ร้อยละ 11.5 ตามลำดับ) รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อปี 51,972.06 บาท รายได้เฉลี่ยต่ำสุด 10,000 บาท และรายได้เฉลี่ยมากที่สุด 400,000 บาท

การมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า ประชาชนส่วนมากมีส่วนร่วมในงานสาธารณสุข มูลฐานในระดับน้อย (ร้อยละ 65.5) รองลงมาคือ ระดับมากและระดับน้อยที่สุด (ร้อยละ 20.5 และ 11.8 ตามลำดับ) ดังรายละเอียดในภาคผนวก ค (ตารางที่ 14)

การรู้จักคุ้นเคยกับ อสม. พบว่า ประชาชนส่วนมากรู้จักคุ้นเคยกับ อสม. ในระดับดี
มาก (ร้อยละ 63.8) รองมา คือ ระดับดีน้อย และระดับดีที่สุด (ร้อยละ 18.4 และ ร้อยละ 13.8
ตามลำดับ) ดังรายละเอียดในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวน และร้อยละ ของคุณลักษณะของประชาชนด้านเศรษฐกิจและสังคม

คุณลักษณะด้านเศรษฐกิจ	จำนวน (n = 400)	ร้อยละ
อาชีพ		
เกษตรกรรม	291	72.8
รับจ้าง	59	14.8
ค้าขาย	38	9.4
อาชีพอื่นๆ	12	3.0
ภาระหนี้สิน		
ไม่มี	131	32.8
มี	269	68.2
(เฉลี่ยประชาชนมีหนี้สิน 29,083.20 บาท ต่อครอบครัว)		
รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อปี (โดยไม่หักค่าใช้จ่าย)		
ต่ำกว่า 20,000 บาท	128	32.0
20,001 – 40,000 บาท	138	34.5
40,001 – 60,000 บาท	62	15.5
60,001 บาทบาทขึ้นไป	72	18.0
(ค่าเฉลี่ย = 51,972.06, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 64,876.30, ค่าต่ำสุด = 10,000, ค่าสูงสุด = 400,000)		
การมีส่วนร่วมของประชาชน		
ระดับน้อยที่สุด	47	11.8
ระดับน้อย	262	65.5
ระดับมาก	82	20.5
ระดับมากที่สุด	9	2.2

ตารางที่ 5 จำนวน และร้อยละ ของคุณลักษณะของประชาชนด้านเศรษฐกิจและสังคม (ต่อ)

คุณลักษณะด้านเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
	n = 400	
การรู้จักคุ้นเคยกับ อสม.		
ระดับไม่ดีที่สุด	16	4.0
ระดับดีน้อย	74	18.4
ระดับดีมาก	255	63.8
ระดับดีที่สุด	55	13.8

4.2 ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาท อสม. ที่เป็นจริงและบทบาท อสม. ที่คาดหวัง ในงานสาธารณสุขมูลฐาน

ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับบทบาท อสม.ที่เป็นจริงและบทบาท อสม.ที่คาดหวัง ในงานสาธารณสุขมูลฐาน (ผลการวิจัยดังแสดงในตารางที่ 6-7)

4.2.1 ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาท อสม.ที่เป็นจริงในงานสาธารณสุขมูลฐาน ได้แก่ ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาท อสม.ในงานสาธารณสุขมูลฐานที่เป็นจริงทั้ง 14 กิจกรรมหลัก ในงานสาธารณสุขมูลฐาน สามารถอธิบายได้ดังนี้

ด้านงานโภชนาการ พบว่า ประชาชนส่วนมากมีความคิดเห็นว่างบบาท อสม. ที่เป็นจริง อยู่ในระดับน้อยที่สุด รองลงมา คือ ระดับมากที่สุด (ร้อยละ 38.0 และ ร้อยละ 30.2 ตามลำดับ) ซึ่งโดยเฉลี่ยบทบาท อสม.ที่เป็นจริงจะอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.4) กิจกรรมที่ปฏิบัติมากที่สุด คือ การชั่งน้ำหนักเด็กอายุ 0 – 5 ปี (ค่าเฉลี่ย 3.0) กิจกรรมที่ปฏิบัติน้อยที่สุดคือ การจ่ายอาหารเสริมหรือสารละลายไอโอดีน (ค่าเฉลี่ย 1.6)

ด้านงานอนามัยแม่และเด็ก/วางแผนครอบครัว พบว่า ประชาชนส่วนมากมีความคิดเห็นว่างบบาท อสม. ที่เป็นจริง อยู่ในระดับน้อยที่สุด รองลงมา คือ ระดับน้อย (ร้อยละ 79.2 และ 16.6 ตามลำดับ) ในภาพรวมด้านงานอนามัยแม่และเด็ก/วางแผนครอบครัวจะอยู่ในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.3) กิจกรรมที่ อสม.มีปฏิบัติมากที่สุด คือ การติดตามเด็กอายุ 0 – 5 ปีไปตรวจสุขภาพตามนัด (ค่าเฉลี่ย 1.7) กิจกรรมที่ อสม.ปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การติดตามชั่งน้ำหนักหญิงตั้งครรภ์ การจ่ายยาเม็ดคุมกำเนิดรายเก่า และการจ่ายถุงยางอนามัยเพื่อคุมกำเนิด (ค่าเฉลี่ย 1.1)

ด้านงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค พบว่า ประชาชนส่วนมากมีความคิดเห็นว่าบทบาท อสม. ที่เป็นจริงอยู่ในระดับน้อย รองลงมา คือ ระดับน้อย (ร้อยละ 60.4 และ 34.7 ตามลำดับ) ในภาพรวมด้านงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคอยู่ในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.7) กิจกรรมที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ การติดตามผู้ปกครองพาเด็กไปรับวัคซีนตามกำหนดนัด (ค่าเฉลี่ย 1.8) กิจกรรมที่ปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การแนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับวัคซีนต่างๆ (ค่าเฉลี่ย 1.6)

ด้านงานควบคุมโรคประจำถิ่น พบว่า ประชาชนส่วนมากมีความคิดเห็นว่าบทบาท อสม. ที่เป็นจริงอยู่ในระดับน้อยที่สุด รองลงมา คือ ระดับน้อย (ร้อยละ 66.3 และ 33.2 ตามลำดับ) ในภาพรวมด้านงานควบคุมโรคประจำถิ่นอยู่ในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.3) กิจกรรมที่ปฏิบัติมากที่สุดคือ การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย (ค่าเฉลี่ย 1.8) กิจกรรมที่ปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การเจาะเลือดส่งตรวจหาเชื้อมาลาเรีย และการเก็บเสมหะส่งตรวจหาเชื้อวัณโรค (ค่าเฉลี่ย 1.0)

ด้านงานสุขภาพสิ่งแวดล้อมและจัดการน้ำสะอาด พบว่า ประชาชนส่วนมากมีความคิดเห็นว่าบทบาท อสม. ที่เป็นจริงอยู่ในระดับน้อยที่สุด รองลงมา คือ ระดับน้อย (ร้อยละ 63.0 และ 35.6 ตามลำดับ) ในภาพรวมด้านงานสุขภาพสิ่งแวดล้อมและจัดการน้ำสะอาด อยู่ในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.4) กิจกรรมที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ การจัด/แนะนำให้มียี่ห่อรับขยะและกำจัดขยะ (ค่าเฉลี่ย 1.6) กิจกรรมที่ปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การเติมคลอรีนในน้ำบริโภค (ค่าเฉลี่ย 1.0)

ด้านงานทันตสาธารณสุข พบว่า ประชาชนส่วนมากมีความคิดเห็นว่าบทบาท อสม. ที่เป็นจริงอยู่ในระดับน้อยที่สุด รองลงมา คือ ระดับน้อย (ร้อยละ 94.8 และ 4.9 ตามลำดับ) ในภาพรวมด้านงานทันตสาธารณสุขอยู่ในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.1) กิจกรรมที่การปฏิบัติมากที่สุด คือ การให้ความรู้และแนะนำทันตสุขภาพ (ค่าเฉลี่ย 1.1) กิจกรรมที่การปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การจัดหา แนะนำ และจำหน่ายแปรงสีฟัน/ยาสีฟัน (ค่าเฉลี่ย 1.0)

ด้านงานป้องกัน/ควบคุมอุบัติเหตุ/โรคไม่ติดต่อ พบว่า ประชาชนส่วนมากมีความคิดเห็นว่าบทบาท อสม. ที่เป็นจริงอยู่ในระดับน้อยที่สุด รองลงมา คือ ระดับน้อย (ร้อยละ 86.3 และ 12.5 ตามลำดับ) ในภาพรวมด้านงานป้องกัน/ควบคุมอุบัติเหตุ/โรคไม่ติดต่อ อยู่ในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.2) และกิจกรรมที่ปฏิบัติส่วนมากอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.2)

ด้านงานคุ้มครองผู้บริโภค พบว่า ประชาชนส่วนมากมีความคิดเห็นว่าบทบาท อสม. ที่เป็นจริงอยู่ในระดับน้อยที่สุด รองลงมา คือ ระดับน้อย (ร้อยละ 89.6 และ 10.1 ตามลำดับ) ในภาพรวมด้านงานคุ้มครองผู้บริโภคอยู่ในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.1) กิจกรรมที่ อสม.ปฏิบัติมากที่สุด คือ การร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขสำรวจร้านขายของชำในหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 1.2) กิจกรรมที่ปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การจัดตั้งกลุ่มคุ้มครองผู้บริโภค ในหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 1.0)

ด้านงานควบคุมและป้องกันโรคเอดส์ พบว่า ประชาชนส่วนมากมีความคิดเห็นว่าเป็นจริงอยู่ในระดับน้อยที่สุด รองลงมา คือ ระดับน้อย (ร้อยละ 92.8 และ 6.9 ตามลำดับ) ในภาพรวมด้านงานควบคุมและป้องกันโรคเอดส์อยู่ในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.1) และกิจกรรมที่ระดับปฏิบัติส่วนมากอยู่ในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.1)

ด้านงานสุขภาพจิตชุมชน พบว่า ประชาชนส่วนมากมีความคิดเห็นว่าเป็นจริงอยู่ในระดับน้อยที่สุด รองลงมา คือ ระดับน้อย (ร้อยละ 75.6 และ 24.0 ตามลำดับ) ในภาพรวมด้านงานสุขภาพจิตชุมชนอยู่ในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.3) กิจกรรมที่ปฏิบัติมากที่สุด คือ การจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ (ค่าเฉลี่ย 1.3) กิจกรรมที่ปฏิบัติน้อยที่สุด คือ กิจกรรมการออกกำลังกาย/ให้คำแนะนำ (ค่าเฉลี่ย 1.2)

ด้านงานจัดหาจ่ายยาจำเป็นไว้ในหมู่บ้าน พบว่า ประชาชนส่วนมากมีความคิดเห็นว่าเป็นจริงอยู่ในระดับน้อยที่สุด รองลงมา คือ ระดับน้อย (ร้อยละ 92.1 และ 5.8 ตามลำดับ) ในภาพรวมด้านงานจัดหาจ่ายยาจำเป็นไว้ในหมู่บ้านอยู่ในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.2) เกี่ยวกับการจัดหาและจ่ายยาสามัญประจำบ้านอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.2) และพบว่า ประชาชนส่วนมาก มีความคิดเห็นว่าเป็นจริงอยู่ในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.7) และยาที่ใช้บ่อยที่สุด คือ ยาแก้ปวดฟัน ยาสำหรับหู (ค่าเฉลี่ย 1.0) ส่วนบทบาทในการจัดกลุ่มฟื้นฟูการแพทย์แผนไทย/สมุนไพร ในหมู่บ้านนั้น อสม. มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.0)

ด้านงานควบคุมป้องกันและแก้ไขมลภาวะสิ่งแวดล้อม พบว่า ประชาชนส่วนมากมีความคิดเห็นว่าเป็นจริงในระดับน้อยที่สุด รองลงมา ระดับน้อย (ร้อยละ 86.1 และ 1.4 ตามลำดับ) ในภาพรวมด้านงานควบคุมป้องกันและแก้ไขมลภาวะสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.2) กิจกรรมที่ปฏิบัติมากที่สุด คือ การควบคุมกำจัดหรือป้องกันเหตุรำคาญต่าง ๆ ในหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 1.2)

ด้านงานสุขศึกษาประชาสัมพันธ์ พบว่า ประชาชนส่วนมากมีความคิดเห็นว่าเป็นจริงอยู่ในระดับน้อยที่สุด รองลงมา คือ ระดับน้อย (ร้อยละ 65.2 และ 22.5 ตามลำดับ) ในภาพรวมด้านงานสุขศึกษาประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.5) กิจกรรมที่ปฏิบัติมากที่สุด คือ การถ่ายทอดความรู้ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น หอกระจายข่าว (ค่าเฉลี่ย 2.0) ส่วนกิจกรรมที่ปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การจัดนิทรรศการ หรือสาริต (ค่าเฉลี่ย 1.1)

ด้านงานปฐมพยาบาลและการรักษาพยาบาลเบื้องต้น พบว่า ประชาชนส่วนมากมีความคิดเห็นว่าเป็นจริงอยู่ในระดับน้อยที่สุด รองลงมา คือ ระดับน้อย (ร้อยละ 91.2 และ 6.4 ตามลำดับ) ในภาพรวมด้านงานปฐมพยาบาลและการรักษาพยาบาลเบื้องต้น อยู่ใน

ระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.1) กิจกรรมที่ อสม.ปฏิบัติมากที่สุด คือ การปฐมพยาบาลบาดแผลสด (ค่าเฉลี่ย 1.4) ส่วนกิจกรรมเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือเพื่อตรวจคัดกรองผู้ป่วยเบื้องต้นนั้น กิจกรรมที่ปฏิบัติมากที่สุด คือ การวัดความดันโลหิต (ค่าเฉลี่ย 1.5) กิจกรรมที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การตรวจหาน้ำตาลในปัสสาวะ การตรวจสุขภาพฟัน (ค่าเฉลี่ย 1.0)

สรุปในภาพรวม ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาท อสม.ที่เป็นจริงในงานสาธารณสุขมูลฐานทั้ง 14 กิจกรรมหลัก อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.5) โดยประชาชนส่วนมากมีความคิดเห็นว่าบทบาท อสม. ที่เป็นจริง อยู่ในระดับน้อยที่สุด รองลงมา คือ ระดับน้อย และระดับมาก ตามลำดับ (ร้อยละ 68.0 , 27.5 และ 3.7 ตามลำดับ) กิจกรรมหลักในงานสาธารณสุขมูลฐานที่ประชาชนมีความคิดเห็นว่า อสม.มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ด้านงานโภชนาการ ด้านงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค และงานด้านสุขภาพศึกษาประชาสัมพันธ์ ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมที่ประชาชนมีความคิดเห็นว่า อสม. มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด 3 อันดับสุดท้าย คือ กิจกรรมด้านงานทันตสาธารณสุข ด้านงานควบคุมและป้องกันโรคเอดส์ และด้านงานคุ้มครองผู้บริโภค ตามลำดับ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ร้อยละ,ค่าเฉลี่ย และจำนวน ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทอสม.ที่เป็นจริงในงานสาธารณสุขมูลฐาน

กิจกรรม	ร้อยละ (จำนวนคน) ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาท อสม.ที่เป็นจริง				ค่าเฉลี่ย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
1) งานโภชนาการ	38.0	19.8	12.0	30.2	2.4
1. ชั่งน้ำหนักเด็กอายุ 0-5 ปี	14.0 (56)	21.5 (86)	20.0 (80)	44.5 (178)	3.0
2. แปลผลน้ำหนักเด็กให้ผู้ปกครองทราบ	42.0 (168)	8.5 (34)	11.7 (47)	37.8 (151)	2.5
3. จ่ายอาหารเสริมหรือสารละลายไอโอดีน	58.2 (233)	29.3 (117)	4.5 (18)	8.5 (32)	1.6

ตารางที่ 6 ร้อยละ,ค่าเฉลี่ย และจำนวน ความคิดเห็นของประชาชนต่อ บทบาทของสม.ที่เป็นจริงในงานสาธารณสุขมูลฐาน (ต่อ)

กิจกรรม	ร้อยละ (จำนวนคน)ความคิดเห็นของประชาชน ต่อบทบาท สม.ที่เป็นจริง				ค่าเฉลี่ย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
2)งานอนามัยแม่และเด็ก/วางแผนครอบครัว	79.2	16.6	2.7	1.5	1.3
1. ติดตามหญิงตั้งครรภ์ไปตรวจ/ฝากครรภ์ตามนัด	73.2 (293)	23.2 (93)	1.8 (7)	1.8 (7)	1.3
2. ติดตามซังน้ำหนักรักครรภ์	92.5 (370)	6.7 (27)	0.8 (3)	0.0 (0)	1.1
3. ติดตามเด็กอายุ 0-5 ปี ไปตรวจสุขภาพตามนัด	43.5 (174)	44.7 (179)	8.0 (32)	3.8 (15)	1.7
4. จ่ายยาเม็ดคุมกำเนิดรายเก่า	91.7 (367)	5.0 (20)	1.8 (7)	1.5 (6)	1.1
5. จ่ายถุงยางอนามัย	95.2 (381)	3.3 (13)	1.0 (4)	0.5 (2)	1.1
3) งานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค	34.7	60.4	3.3	1.6	1.7
1. ติดตามผู้ปกครองพาเด็กไปรับวัคซีนตามนัด	25.5 (102)	68.0 (272)	4.3 (17)	2.2 (9)	1.8
2. แนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับวัคซีนต่าง ๆ	44.0 (176)	52.8 (211)	2.2 (9)	1.0 (4)	1.6
4) งานควบคุมโรคประจำถิ่น	66.3	33.2	0.3	0.2	1.3
1. กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย เช่น ครัวโอง อ่าง กระถาง กระลา ฯลฯ หรือใส่ทรายอะเบท	25.7 (103)	72.5 (290)	1.3 (5)	0.5 (2)	1.8
2. เก็บอุจจาระส่งตรวจหาไข่พยาธิ	41.5 (166)	58.3 (233)	0.0 (0)	0.2 (1)	1.6
3. เจาะเลือดส่งตรวจหาเชื้อมาลาเรีย	98.7 (395)	1.3 (5)	0.0 (0)	0.0 (0)	1.0
4. เก็บเสมหะส่งตรวจหาเชื้อวัณโรค	99.2 (397)	0.8 (3)	0.0 (0)	0.0 (0)	1.0

ตารางที่ 6 ร้อยละ,ค่าเฉลี่ย และจำนวน ความคิดเห็นของประชาชนต่อ บทบาทของสม.ที่เป็นจริงในงานสาธารณสุขมูลฐาน (ต่อ)

กิจกรรม	ร้อยละ (จำนวนคน)ความคิดเห็นของประชาชน ต่อบทบาท สม.ที่เป็นจริง				ค่าเฉลี่ย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
5) งานสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมและจัดหา สะอาด	63.0	35.6	0.9	0.5	1.4
1. จัด/แนะนำให้มีภาชนะใส่น้ำ	53.2 (213)	45.8 (183)	0.8 (3)	0.2 (1)	1.5
2. จัด/แนะนำให้มีที่รองขยะและกำจัดขยะ	48.8 (195)	48.2 (193)	2.3 (9)	0.7 (3)	1.6
3. การเติมคลอรีนในน้ำบริโภค	97.2 (389)	2.8 (11)	0.0 (0)	0.0 (0)	1.0
4. แนะนำการสร้างและใช้ส้วม	53.0 (212)	45.5 (182)	0.7 (3)	0.8 (3)	1.5
6) งานทันตสาธารณสุข	94.8	4.9	0.3	0.0	1.1
1. จัดหา แนะนำ จำหน่ายแปรงสีฟัน/ยาสีฟัน	97.0 (388)	2.5 (10)	0.5 (2)	0.0 (0)	1.0
2. ให้ความรู้และแนะนำทันตสุขภาพ	92.7 (371)	7.3 (29)	0.0 (0)	0.0 (0)	1.1
7) งานป้องกัน/ควบคุม อุบัติเหตุ/โรคไม่ติดต่อ	86.3	12.5	0.3	1.0	1.2
1. จัดกลุ่มป้องกันอุบัติเหตุในชุมชนหรือมีมาตรการ ต่าง ๆ เพื่อป้องกันอุบัติเหตุในชุมชน	86.3 (345)	12.5 (50)	0.2 (1)	1.0 (4)	1.2
2. สสำรวจข้อมูลโรคไม่ติดต่อ	86.4 (346)	13.2 (52)	0.2 (1)	0.2 (1)	1.2
3. ติดตามให้คำแนะนำผู้ป่วย	86.2 (345)	11.8 (47)	0.2 (1)	1.8 (7)	1.2
8) งานคุ้มครองผู้บริโภค	89.6	10.1	0.3	0.0	1.1
1. จัดตั้งกลุ่มคุ้มครองผู้บริโภคในหมู่บ้าน	96.3 (385)	3.7 (15)	0.0 (0)	0.0 (0)	1.0
2. ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขสำรวจร้าน ขายของชำในหมู่บ้าน เพื่อเฝ้าระวังผู้กระทำ ผิดกฎหมาย ได้แก่ การจำหน่ายยาหมด อายุ ยาชุด อาหารไม่ได้มาตรฐาน อย.	83.0 (332)	16.5 (66)	0.5 (2)	0.0 (0)	1.0

ตารางที่ 6 ร้อยละ,ค่าเฉลี่ย และจำนวน ความคิดเห็นของประชาชนต่อ บทบาทของสม.ที่เป็นจริงในงานสาธารณสุขมูลฐาน (ต่อ)

กิจกรรม	ร้อยละ (จำนวนคน)ความคิดเห็นของประชาชน ต่อบทบาท สม.ที่เป็นจริง				ค่าเฉลี่ย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
9) งานควบคุมและป้องกันโรคเอดส์	92.8	6.9	0.3	0.0	1.1
1. จัดกลุ่มป้องกันการแพร่โรคเอดส์ในชุมชน	91.0 (364)	8.8 (35)	0.2 (1)	0.0 (0)	1.1
2. แจยถุงยางอนามัยป้องกันโรคเอดส์	94.5 (378)	4.8 (19)	0.5 (2)	0.2 (1)	1.1
10) งานสุขภาพจิตชุมชน	75.6	24.0	0.4	0.0	1.3
1. จัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ	67.2 (269)	32.8 (131)	0.0 (0)	0.0 (0)	1.3
2. จัดกิจกรรมออกกำลังกาย/ให้คำแนะนำ	84.0 (336)	15.2 (61)	0.8 (3)	0.0 (0)	1.2
11) การจัดหายาจำเป็นไว้ใช้ในหมู่บ้าน	92.1	5.8	1.2	0.9	1.2
11.1) จัดกลุ่มฟื้นฟูการแพทย์แผนไทย/ สมุนไพรในหมู่บ้านบ้าน	99.0	1.0	0.0	0.0	1.0
11.2) จัดหาและจำหน่ายยาสามัญประจำบ้าน	85.2	10.6	2.3	1.9	1.2
- ยาแก้ปวดท้อง	77.2 (309)	16.8 (67)	4.0 (16)	2.0 (8)	1.3
- ยาแก้ท้องอืด	82.2 (329)	13.8 (55)	2.0 (8)	2.0 (8)	1.2
- ยาแก้ท้องเดิน	82.2 (329)	13.8 (55)	2.3 (9)	1.7 (7)	1.2
- ยาระบาย ยาถ่าย	93.0 (372)	6.0 (24)	0.5 (2)	0.5 (2)	1.1
- ยาถ่ายพยาธิลำไส้	83.2 (333)	15.0 (60)	1.0 (4)	0.8 (3)	1.2
- ยาแก้ไอ เจ็บคอ	78.0 (312)	15.0 (60)	2.8 (11)	4.2 (17)	1.3
- ยาลดไข้ แก้ปวด	57.5 (230)	23.5 (94)	9.3 (37)	9.7 (39)	1.7

ตารางที่ 6 ร้อยละ,ค่าเฉลี่ย และจำนวน ความคิดเห็นของประชาชนต่อ บทบาทของสม.ที่เป็นจริงในงานสาธารณสุขมูลฐาน (ต่อ)

กิจกรรม	ร้อยละ (จำนวนคน)ความคิดเห็นของประชาชน ต่อบทบาท สม.ที่เป็นจริง				ค่าเฉลี่ย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
- ยาบำรุงร่างกาย	94.0 (376)	4.8 (19)	1.0 (4)	0.2 (1)	1.1
- ยาแก้แพ้	85.4 (342)	11.0 (44)	1.8 (7)	1.8 (7)	1.2
- ยาตามแก้เวียนหน้ามืด เป็นหวัดคัดจมูก	89.5 (358)	7.0 (28)	2.7 (11)	0.8 (3)	1.2
- ยาแก้ปวดฟัน ,	96.7 (387)	2.5 (10)	0.5 (2)	0.3 (1)	1.0
- ยาสำหรับโรคตา	91.2 (365)	7.3 (29)	1.0 (4)	0.5 (2)	1.1
- ยาสำหรับโรคหู	97.2 (389)	2.0 (8)	0.5 (2)	0.3 (1)	1.0
12) งานควบคุมป้องกันและแก้ไขมลภาวะ สิ่งแวดล้อม	77.2	22.3	0.5	0.0	1.2
1. ร่วมมือประสานงานกับองค์กรต่าง ๆ เพื่อ เฝ้าระวัง จัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชน เช่น ป้องกันการตัดไม้ทำลายป่า	86.5 (346)	13.5 (54)	0.0 (0)	0.0 (0)	1.1
2. ควบคุม กำจัด หรือป้องกันเหตุรำคาญ ต่างๆในหมู่บ้าน เช่น เสียงดัง กลิ่นรบกวน	85.7 (343)	13.3 (53)	0.5 (2)	0.5 (2)	1.2
13) งานสุขศึกษาประชาสัมพันธ์	65.2	22.5	5.5	6.8	1.5
1. ถ่ายทอดความรู้ผ่านหอกระจายข่าว	46.7 (187)	27.0 (108)	10.3 (41)	16.0 (64)	2.0
2. ถ่ายทอดความรู้เป็นรายบุคคล	63.2 (253)	26.3 (105)	6.5 (26)	4.0 (16)	1.5
3. จัดนิทรรศการ หรือสาธิต	85.8 (343)	14.2 (57)	0.0 (0)	0.0 (0)	1.1

ตารางที่ 6 ร้อยละ,ค่าเฉลี่ย และจำนวน ความคิดเห็นของประชาชนต่อ บทบาทของสม.ที่เป็นจริงในงานสาธารณสุขมูลฐาน (ต่อ)

กิจกรรม	ร้อยละ (จำนวนคน)ความคิดเห็นของประชาชน ต่อบทบาทของสม.ที่เป็นจริง				ค่าเฉลี่ย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
14) งานปฐมพยาบาลและรักษาพยาบาลเบื้องต้น	91.2	6.8	1.2	0.8	1.2
14.1) การปฐมพยาบาล	92.0	6.4	1.1	0.5	1.1
1. บาดแผลสด	73.0 (352)	20.2 (41)	4.0 (5)	2.8 (2)	1.4
2. น้ำร้อนลวก/ไฟไหม้	14.0 (56)	21.5 (86)	20.0 (80)	44.5 (178)	1.1
3. สุนัขกัด/แมวกัด/สัตว์กัด	94.2 (377)	5.5 (22)	0.3 (1)	0.0 (0)	1.1
4. งูพิษกัด	98.7 (395)	1.3 (5)	0.0 (0)	0.0 (0)	1.0
5. เป็นลม	83.0 (332)	11.5 (46)	4.0 (16)	1.5 (6)	1.2
6. ได้รับสารพิษ	98.0 (392)	2.0 (8)	0.0 (0)	0.0 (0)	1.0
7. กระดูกหัก ข้อเคลื่อน	97.0 (388)	3.0 (12)	0.0 (0)	0.0 (0)	1.0
8. ชัก	97.0 (388)	2.5 (10)	0.5 (2)	0.0 (0)	1.0
9. หัวใจหยุดเต้น	99.0 (396)	1.0 (4)	0.0 (0)	0.0 (0)	1.0

ตารางที่ 6 ร้อยละ,ค่าเฉลี่ย และจำนวน ความคิดเห็นของประชาชนต่อ บทบาทอสม.ที่เป็นจริงในงานสาธารณสุขมูลฐาน (ต่อ)

กิจกรรม	ร้อยละ (จำนวนคน)ความคิดเห็นของประชาชน ต่อบทบาท อสม.ที่เป็นจริง				ค่าเฉลี่ย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
14.2) การใช้เครื่องมือแพทย์ในการตรวจ	90.4	7.2	1.2	1.2	1.2
1. การวัดความดันโลหิต	68.0 (272)	23.2 (93)	5.0 (20)	3.8 (15)	1.5
2. การวัดปรอททางปาก	85.5 (342)	10.7 (43)	2.3 (9)	1.5 (6)	1.2
3. การใช้เทปวัดอุณหภูมิร่างกาย	98.3 (393)	1.3 (5)	0.2 (1)	0.2 (1)	1.2
4. การตรวจหาน้ำตาลในปัสสาวะ	86.3 (345)	11.3 (45)	1.2 (5)	1.2 (5)	1.0
5. การตรวจสุขภาพฟัน	97.7 (391)	1.8 (7)	0.0 (0)	0.5 (2)	1.0
6. การตรวจแบคทีเรียในน้ำ	98.5 (394)	1.5 (6)	0.0 (0)	0.0 (0)	1.1
7. การวัดสายตา	98.2 (393)	1.8 (7)	0.0 (0)	0.0 (0)	1.3
สรุปภาพรวมงานสาธารณสุขมูลฐาน	68.0	27.5	3.7	0.8	1.5

4.2.2 ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาท อสม.ที่คาดหวังในงานสาธารณสุขมูลฐาน ได้แก่ ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาท อสม. ที่คาดหวังในงานสาธารณสุขมูลฐาน ทั้ง 14 กิจกรรมหลักในงานสาธารณสุขมูลฐาน ผลการวิจัยสามารถอธิบายได้ดังนี้

ด้านงานโภชนาการ พบว่า ประชาชนส่วนมากมีความคิดเห็นต่อบทบาท อสม.ที่คาดหวังในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ระดับมาก (ร้อยละ 52.0 และ 42.0 ตามลำดับ) โดยภาพรวมประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาท อสม.ที่ความคาดหวังในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.5) กิจกรรมที่คาดหวังมากที่สุด คือ การชั่งน้ำหนักเด็กอายุ 0 – 5 ปี (ค่าเฉลี่ย 3.5) ส่วนกิจกรรมที่คาดหวังน้อยที่สุด คือ การจ่ายอาหารเสริม หรือสารละลายไอโอดีน (ค่าเฉลี่ย 3.39)

ด้านงานอนามัยแม่และเด็ก/วางแผนครอบครัว พบว่า ประชาชนส่วนมากมีความคิดเห็นต่อบทบาท อสม. ที่คาดหวัง ในระดับมาก รองลงมา คือ มากที่สุด (ร้อยละ 42.0 และ 27.5 ตามลำดับ) โดยภาพรวมประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาท อสม. ที่คาดหวังในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.9) กิจกรรมที่คาดหวังมากที่สุด คือ การติดตามเด็กอายุ 0-5 ปี ไปตรวจสุขภาพตามนัด (ค่าเฉลี่ย 3.2) ส่วนกิจกรรมที่คาดหวังน้อยที่สุด คือ การติดตามซังน้ำหนักหญิงตั้งครรภ์ (ค่าเฉลี่ย 2.7)

ด้านงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค พบว่า ประชาชนส่วนมากมีความคิดเห็นต่อบทบาท อสม. ที่คาดหวัง ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ระดับมาก (ร้อยละ 51.0 และ 40.5 ตามลำดับ) โดยภาพรวมประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาท อสม. ที่คาดหวัง ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.4) กิจกรรมที่คาดหวังมากที่สุด คือ การติดตามผู้ปกครองพาเด็กไปรับวัคซีนตามกำหนดนัด (ค่าเฉลี่ย 3.4) ส่วนกิจกรรมที่คาดหวังน้อยที่สุด คือ การแนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับวัคซีนต่างๆ (ค่าเฉลี่ย 3.3)

ด้านงานควบคุมโรคประจำถิ่น พบว่า ประชาชนส่วนมากมีความคิดเห็นต่อบทบาท อสม. ที่คาดหวังในระดับมาก รองลงมา คือ ระดับมากที่สุด (ร้อยละ 43.0 และ 42.3 ตามลำดับ) โดยภาพรวมประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาท อสม. ที่คาดหวังในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.2) กิจกรรมที่คาดหวังมากที่สุด คือ การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย (ค่าเฉลี่ย 3.5) ส่วนกิจกรรมที่คาดหวังน้อยที่สุด คือ การเจาะเลือดส่งตรวจหาเชื้อมาลาเรีย และการเก็บเสมหะส่งตรวจหาเชื้อมาลาเรีย (ค่าเฉลี่ย 2.9)

ด้านงานสุขภาพสิ่งแวดล้อมและจัดการน้ำสะอาด พบว่า ประชาชนส่วนมากมีความคิดเห็นต่อบทบาท อสม. ที่คาดหวังในระดับมาก รองลงมา คือ ระดับมากที่สุด (ร้อยละ 43.3 และ 31.5) โดยภาพรวมประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาท อสม. ที่คาดหวัง ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.0) กิจกรรมที่คาดหวังมากที่สุด คือ การจัด/แนะนำให้มิภาชนะใส่น้ำ และการจัด/แนะนำให้มิที่รองรับขยะและกำจัดขยะ (ค่าเฉลี่ย 3.1) ส่วนกิจกรรมที่คาดหวังน้อยที่สุด คือ การเติมคลอรีนในน้ำบริโภค และการแนะนำสร้างส้วม (ค่าเฉลี่ย 2.9)

ด้านงานทันตสาธารณสุข พบว่าประชาชนส่วนมากมีความคิดเห็นต่อบทบาท อสม. ที่คาดหวังในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ระดับมาก (ร้อยละ 45.2 และ 44.3 ตามลำดับ) โดยภาพรวม ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาท อสม. ที่คาดหวังในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.8) กิจกรรมที่คาดหวังมากที่สุด คือ การให้ความรู้และแนะนำทันตสุขภาพ (ค่าเฉลี่ย 3.0) ส่วนกิจกรรมที่คาดหวังน้อยที่สุด คือ การจัดหาและจำหน่ายแปรงสีฟัน/ยาสีฟัน (ค่าเฉลี่ย 2.6)

ด้านงานป้องกัน/ควบคุมอุบัติเหตุ/โรคไม่ติดต่อ พบว่า ประชาชนส่วนมากมีความคิดเห็นต่อบทบาท อสม. ที่คาดหวังในระดับมาก รองลงมา คือ ระดับมากที่สุด (ร้อยละ 44.3 และ 37.3 ตามลำดับ) โดยภาพรวมประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาท อสม. ที่คาดหวัง ในระดับมาก

(ค่าเฉลี่ย 3.1) กิจกรรมที่คาดหวังมากที่สุด คือ การติดตามให้คำแนะนำผู้ป่วย (ค่าเฉลี่ย 3.2) ส่วนกิจกรรมที่คาดหวังน้อยที่สุด คือ การจัดกลุ่มป้องกันอุบัติเหตุในชุมชนหรือมีมาตรการต่างๆ เพื่อป้องกันอุบัติเหตุ และการสำรวจข้อมูลโรคไม่ติดต่อ (ค่าเฉลี่ย 3.1)

ดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภค พบว่า ประชาชนส่วนมากมีความคิดเห็นต่อบทบาท อสม. ที่คาดหวังในระดับมาก รองลงมา คือ ระดับมากที่สุด (ร้อยละ 44.7 และ 39.1 ตามลำดับ) โดยภาพรวมความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาท อสม. ที่คาดหวังในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.1) กิจกรรมที่คาดหวังมากที่สุด คือ การร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขสำรวจร้านขายของชำในหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.3) ส่วนกิจกรรมที่คาดหวังน้อยที่สุด คือ การจัดตั้งกลุ่มคุ้มครองผู้บริโภคในหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.2)

ดำเนินงานควบคุมและป้องกันโรคเอดส์ พบว่า ประชาชนส่วนมากมีความคิดเห็นต่อบทบาท อสม. ที่คาดหวังในระดับมาก รองลงมา คือ ระดับมากที่สุด (ร้อยละ 44.7 และ 31.9 ตามลำดับ) โดยภาพรวมประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาท อสม. ที่คาดหวังในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.1) กิจกรรมที่คาดหวังมากที่สุด คือ การจัดกลุ่มป้องกันการแพร่โรคเอดส์ในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.2) ส่วนกิจกรรมที่คาดหวังน้อยที่สุด คือ การจ่ายถุงยางอนามัยป้องกันโรคเอดส์ (ค่าเฉลี่ย 3.1)

ดำเนินงานสุขภาพจิตชุมชน พบว่า ประชาชนส่วนมากมีความคิดเห็นต่อบทบาท อสม. ที่คาดหวังในระดับมาก รองลงมา คือ ระดับมากที่สุด (ร้อยละ 44.3 และ 39.2 ตามลำดับ) โดยภาพรวมประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาท อสม. ที่คาดหวังในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.1) กิจกรรมที่คาดหวังมากที่สุด คือ การจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ (ค่าเฉลี่ย 3.3) ส่วนกิจกรรมที่คาดหวังน้อยที่สุด คือ การจัดกิจกรรมออกกำลังกาย/ให้คำแนะนำ (ค่าเฉลี่ย 2.9)

ดำเนินงานจัดหายาจำเป็นไว้ใช้ในหมู่บ้าน พบว่า ประชาชนส่วนมากมีความคิดเห็นต่อบทบาท อสม. ที่คาดหวังในระดับน้อย รองลงมา คือ ระดับมากที่สุด (ร้อยละ 50.3 และ 32.7 ตามลำดับ) โดยภาพรวมประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาท อสม. ที่คาดหวังในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.4) ซึ่งกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดหาสามัญประจำบ้าน เป็นกิจกรรมที่ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาท อสม. ที่คาดหวังมากกว่า การจัดกลุ่มฟื้นฟูการแพทย์แผนไทย/สมุนไพรในหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.4 และ 3.1 ตามลำดับ) และยาที่ประชาชนคาดหวังให้มีไว้ในหมู่บ้านมากที่สุด ได้แก่ ยาแก้ปวดท้อง ยาแก้ท้องเดิน ยาแก้ไอเจ็บคอ และยาลดไข้แก้ปวด (ค่าเฉลี่ย 3.5) ส่วนยาสามัญประจำบ้านที่ประชาชนคาดหวังน้อยที่สุด คือ ยาสำหรับโรคหู และโรคตา (ค่าเฉลี่ย 3.3)

ดำเนินงานควบคุมป้องกันและแก้ไขมลภาวะสิ่งแวดล้อม พบว่า ประชาชนส่วนมากมีความคิดเห็นต่อบทบาท อสม. ที่คาดหวังในระดับมาก รองลงมา คือ ระดับมากที่สุด (ร้อยละ

43.8 และ 34.2 ตามลำดับ) โดยภาพรวมประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาท อสม. ที่คาดหวังในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.0) กิจกรรมที่คาดหวังมากที่สุด คือ การควบคุมกำจัดหรือป้องกันเหตุรำคาญต่าง ๆ ในหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.1) ส่วนกิจกรรมที่คาดหวังน้อยที่สุด คือ การร่วมมือกับองค์กรต่างๆ เพื่อเฝ้าระวัง จัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชน เช่นการป้องกันการตัดไม้ทำลายป่า (ค่าเฉลี่ย 2.9)

ด้านงานสุขศึกษาประชาสัมพันธ์ พบว่า ประชาชนส่วนมากมีความคิดเห็นต่อบทบาท อสม. ที่คาดหวัง ในระดับมาก รองลงมา คือ ระดับมากที่สุด (ร้อยละ 48.0 และ 35.5 ตามลำดับ) โดยภาพรวมประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาท อสม. ที่คาดหวังในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.2) กิจกรรมที่คาดหวังมากที่สุด คือ การถ่ายทอดความรู้ผ่านสื่อต่างๆ (ค่าเฉลี่ย 3.4) กิจกรรมที่คาดหวังน้อยที่สุด คือ การจัดนิทรรศการหรือสาธิต (ค่าเฉลี่ย 2.9)

ด้านงานปฐมพยาบาลและการรักษาพยาบาลเบื้องต้น พบว่า ประชาชนส่วนมากมีความคิดเห็นต่อบทบาท อสม. ที่คาดหวังในระดับมาก รองลงมา คือ ระดับมากที่สุด (ร้อยละ 46.3 และ 33.7 ตามลำดับ) โดยภาพรวมประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาท อสม. ที่คาดหวัง ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.9) ซึ่งกิจกรรมเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาท อสม. ที่คาดหวังมากกว่า การใช้เครื่องมือแพทย์ เพื่อตรวจคัดกรองผู้ป่วยเบื้องต้น (ค่าเฉลี่ย 3.2 และ 2.5 ตามลำดับ) กิจกรรมปฐมพยาบาลประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาท อสม. ที่คาดหวังมากที่สุด คือ การปฐมพยาบาลบาดแผลสด (ค่าเฉลี่ย 3.4) และกิจกรรมที่คาดหวังน้อยที่สุด คือ การช่วยคนหัวใจหยุดเต้น (ค่าเฉลี่ย 3.1) สำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้เครื่องมือแพทย์ เพื่อตรวจคัดกรองผู้ป่วยเบื้องต้น นั้น กิจกรรมที่ประชาชนคาดหวังมากที่สุด คือ การวัดความดันโลหิต (ค่าเฉลี่ย 3.4) และกิจกรรมที่ประชาชนคาดหวังน้อยที่สุด คือ การตรวจฟัน และการตรวจวัดสายตา (ค่าเฉลี่ย 3.1)

สรุปในภาพรวม ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาท อสม. ที่คาดหวัง ในงานสาธารณสุขมูลฐานทั้ง 14 กิจกรรมหลัก อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.1) กิจกรรมที่ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาท อสม. ที่คาดหวัง มากที่สุด 3 อันดับแรก คือ กิจกรรมด้านงานโภชนาการ ด้านงานการจัดหายาจำเป็นไว้ใช้ในหมู่บ้าน และด้านงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ส่วนกิจกรรมหลักในงานสาธารณสุขมูลฐานที่ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาท อสม. ที่คาดหวังน้อยที่สุด 3 อันดับสุดท้าย คือ ด้านงานทันตสาธารณสุข ด้านงานปฐมพยาบาลและรักษาพยาบาลเบื้องต้น และด้านงานอนามัยแม่และเด็กและวางแผนครอบครัว ตามลำดับ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย และจำนวน ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของ อสม. ที่คาดหวัง
ในงานสาธารณสุขมูลฐาน

กิจกรรม	ร้อยละ (จำนวนคน) ความคิดเห็นต่อบทบาท อสม. ที่คาดหวัง				ค่าเฉลี่ย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
1) งานโภชนาการ	1.0	5.0	42.0	52.0	3.5
1. ชั่งน้ำหนักเด็กอายุ 0-5 ปี	1.2 (5)	3.8 (15)	36.5 (146)	58.5 (234)	3.5
2. แปลผลน้ำหนักเด็กให้ผู้ปกครองทราบ	1.7 (7)	5.8 (23)	40.0 (160)	52.5 (210)	3.4
3. จ่ายอาหารเสริมหรือสารละลายไอโอดีน	1.8 (7)	6.2 (25)	42.8 (171)	49.2 (197)	3.4
2) งานอนามัยแม่และเด็ก/วางแผนครอบครัว	4.0	26.5	42.0	27.5	2.9
1. ติดตามหญิงตั้งครรภ์ไปตรวจ/ไปฝากครรภ์ตามนัด	9.5 (38)	17.5 (70)	39.7 (159)	33.3 (133)	3.0
2. ติดตามชั่งน้ำหนักหญิงตั้งครรภ์	13.8 (55)	24.5 (98)	36.7 (147)	25.0 (100)	2.7
3. ติดตามเด็กอายุ 0-5 ปี ไปตรวจสุขภาพตามนัด	2.5 (10)	14.5 (58)	43.0 (172)	40.0 (160)	3.2
4. จ่ายยาเม็ดคุมกำเนิดรายเก่า	15.5 (62)	16.5 (66)	31.7 (127)	36.3 (145)	2.9
5. จ่ายถุงยางอนามัย	15.3 (61)	19.3 (77)	30.7 (123)	34.7 (139)	2.8
3) งานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค	3.0	5.5	40.5	51.0	3.4
1. ติดตามผู้ปกครองพาเด็กไปรับวัคซีนตามนัด	3.7 (15)	6.0 (24)	38.8 (155)	51.5 (206)	3.4
2. แนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับวัคซีนต่าง ๆ	4.5 (18)	7.7 (31)	39.3 (157)	48.5 (194)	3.3

ตารางที่ 7 ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย และจำนวน ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของ

ที่คาดหวัง ในงานสาธารณสุขมูลฐาน (ต่อ)

กิจกรรม	ร้อยละ (จำนวนคน) ความคิดเห็นต่อบทบาท อสม. ที่คาดหวัง				ค่าเฉลี่ย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
4) งานควบคุมโรคประจำถิ่น	2.2	12.5	43.0	42.3	3.2
1. กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย เช่น ครัวโอง อ่าง กระดาง กะลา ฯลฯ หรือใส่ทรายอะเบท	1.4 (6)	4.3 (17)	38.3 (153)	56.0 (224)	3.5
2. เก็บอุจจาระส่งตรวจหาไข่พยาธิ	6.0 (24)	7.2 (29)	35.8 (143)	51.0 (204)	3.3
3. เจาะเลือดส่งตรวจหาเชื้อมาลาเรีย	14.5 (58)	16.5 (66)	37.2 (149)	31.8 (127)	2.9
4. เก็บเสมหะส่งตรวจหาเชื้อวัณโรค	13.3 (53)	16.0 (64)	36.3 (145)	34.4 (138)	2.9
5) งานสุขภาพสิ่งแวดล้อมและจัดหาน้ำสะอาด	4.2	20.5	43.8	31.5	3.0
1. จัด/แนะนำให้มีภาชนะใส่น้ำ	6.2 (25)	17.2 (69)	39.3 (157)	37.3 (149)	3.1
2. จัด/แนะนำให้มีที่รองขยะและกำจัดขยะ	7.8 (31)	15.8 (63)	39.0 (156)	37.4 (150)	3.1
3. การเติมคลอรีนในน้ำบริโภค	16.0 (64)	14.8 (59)	41.2 (165)	28.0 (112)	2.9
4. แนะนำการสร้างและใช้ส้วม	16.2 (65)	13.0 (52)	40.0 (160)	30.8 (123)	2.9
6) งานทันตสาธารณสุข	2.0	9.0	44.0	45.0	2.8
1. จัดหา แนะนำ จำหน่ายแปรงสีฟัน/ยาสีฟัน	19.8 (79)	20.8 (83)	37.7 (151)	21.7 (87)	2.6
2. ให้ความรู้และแนะนำทันตสุขภาพ	9.5 (38)	19.8 (79)	37.2 (149)	33.5 (134)	3.0

ตารางที่ 7 ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย และจำนวน ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของ

ที่คาดหวัง ในงานสาธารณสุขมูลฐาน (ต่อ)

กิจกรรม	ร้อยละ (จำนวนคน) ความคิดเห็นต่อบทบาท อสม.ที่คาดหวัง				ค่าเฉลี่ย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
7) งานป้องกัน/ควบคุม อุบัติเหตุ/โรคไม่ติดต่อ	5.5	13.0	44.3	37.3	3.1
1. จัดกลุ่มป้องกันอุบัติเหตุในชุมชนหรือมีมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันอุบัติเหตุในชุมชน	5.5 (22)	13.0 (52)	44.3 (177)	37.2 (149)	3.1
2. สำรวจข้อมูลโรคไม่ติดต่อ	6.0 (24)	14.8 (59)	43.8 (175)	35.4 (142)	3.1
3. ติดตามให้คำแนะนำผู้ป่วย	5.0 (20)	11.2 (45)	44.8 (179)	39.0 (156)	3.2
8) งานคุ้มครองผู้บริโภค	3.5	12.7	44.7	39.1	3.3
1. จัดตั้งกลุ่มคุ้มครองผู้บริโภคในหมู่บ้าน	2.8 (11)	11.3 (45)	47.5 (190)	38.4 (154)	3.2
2. ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข สำรวจร้านค้าของชำในหมู่บ้าน เพื่อเฝ้าระวังผู้กระทำความผิดกฎหมาย เช่น การจำหน่ายยาหมดอายุ ยาชุด อาหารไม่ได้มาตรฐานอย.	2.8 (11)	9.5 (38)	43.3 (173)	44.4 (178)	3.3
9) งานควบคุมป้องกันโรคเอดส์	3.5	12.7	44.7	39.1	3.1
1. จัดกลุ่มป้องกันการแพร่โรคเอดส์ในชุมชน	4.8 (19)	12.0 (48)	44.0 (176)	39.2 (157)	3.2
2. แจกถุงยางอนามัยป้องกันโรคเอดส์	8.2 (33)	13.8 (55)	40.8 (163)	37.2 (149)	3.1
10) งานสุขภาพจิตชุมชน	2.8	13.7	44.3	39.2	3.1
1. จัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ	3.3 (13)	13.0 (52)	38.0 (152)	45.7 (183)	3.3
2. จัดกิจกรรมออกกำลังกาย/ให้คำแนะนำ	10.5 (42)	20.3 (81)	34.2 (137)	35.0 (140)	2.9
11) การจัดหายาจำเป็นไว้ใช้ในหมู่บ้าน	6.6	11.1	30.5	51.8	3.4
11.1) จัดกลุ่มฟื้นฟูการแพทย์แผนไทย/สมุนไพรในบ้าน	6.3	14.3	39.0	40.4	3.1

ตารางที่ 7 ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย และจำนวน ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของ
ที่คาดหวัง ในงานสาธารณสุขมูลฐาน (ต่อ)

กิจกรรม	ร้อยละ (จำนวนคน) ความคิดเห็นต่อบท บาท ของ ที่คาดหวัง				ค่า เฉลี่ย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
11.2) จัดหาและจำหน่ายยาสามัญประจำบ้าน	6.9	7.8	22.0	63.3	3.4
- ยาแก้ปวดท้อง	6.5	6.8	20.2	66.5	3.5
	(26)	(27)	(81)	(266)	
- ยาแก้ท้องอืด	6.3	6.8	23.5	63.5	3.4
	(25)	(27)	(94)	(254)	
- ยาแก้ท้องเดิน	6.3	6.3	20.4	67.0	3.5
	(25)	(25)	(82)	(268)	
- ยาระบาย ยาถ่าย	6.3	9.2	23.87	60.8	3.4
	(25)	(37)	(95)	(243)	
- ยาถ่ายพยาธิลำไส้	6.3	9.2	22.5	62.0	3.4
	(25)	(37)	(90)	(248)	
- ยาลดไข้ แก้ปวด	6.0	5.0	18.0	71.0	3.5
	(24)	(20)	(72)	(284)	
- ยาน้ำรูปร่างกาย	6.8	8.5	25.2	59.5	3.4
	(27)	(34)	(101)	(238)	
- ยาแก้แพ้	6.8	7.0	21.5	64.7	3.4
	(27)	(28)	(86)	(259)	
- ยาต้มแก้เวียนหน้ามืด เป็นหวัดคัดจมูก	7.0	7.3	23.0	62.7	3.4
	(28)	(29)	(92)	(251)	
- ยาแก้ปวดฟัน	7.5	7.8	24.5	60.2	3.4
	(30)	(31)	(98)	(241)	
- ยาสำหรับโรคตา	8.3	10.7	22.0	59.0	3.3
	(33)	(43)	(88)	(236)	
- ยาสำหรับโรคหู	8.8	10.8	22.2	58.2	3.3
	(35)	(43)	(89)	(233)	
- ยาไอ้แก้เจ็บคอ	6.5	6.8	19.8	67.0	3.5
	(26)	(27)	(79)	(268)	

ตารางที่ 7 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และจำนวนความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของ
ที่ควดหวัง ในงานสาธารณสุขมูลฐาน (ต่อ)

กิจกรรม	ร้อยละ (จำนวนคน) ความคิดเห็นต่อบทบาท ของ ที่ควดหวัง				ค่า เฉลี่ย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
12) งานควบคุมป้องกันและแก้ไขมลภาวะ สิ่งแวดล้อม	3.5	18.5	43.8	34.2	3.0
1. ร่วมมือประสานงานกับองค์กรต่างๆเพื่อเฝ้าระวัง จัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชน เช่น ป้องกันการตัดไม้ ทำลายป่า	11.5 (46)	18.8 (75)	40.7 (163)	29.0 (116)	2.9
2. ควบคุม กำจัด หรือป้องกันเหตุรำคาญต่างๆใน หมู่บ้าน เช่น เสียงดัง กลิ่นรบกวน	5.8 (23)	17.0 (68)	41.0 (164)	36.2 (145)	3.1
13) งานสุขศึกษาประชาสัมพันธ์	1.7	14.8	48.0	35.5	3.2
1. ถ่ายทอดความรู้ผ่าน หอกระจายข่าว	2.0 (8)	8.0 (32)	41.8 (167)	48.2 (193)	3.4
2. ถ่ายทอดความรู้เป็นรายบุคคล	2.5 (10)	8.0 (32)	47.3 (189)	42.2 (169)	3.3
3. จัดนิทรรศการ หรือสาธิต	16.5 (66)	11.0 (44)	40.0 (160)	32.5 (130)	2.9
14) งานปฐมพยาบาลและรักษาพยาบาลเบื้องต้น	4.3	15.7	46.3	33.7	2.9
14.1 การปฐมพยาบาล	4.5	12.7	35.5	47.3	3.2
1. บาดแผลสด	4.0 (16)	9.8 (39)	29.0 (116)	57.2 (229)	3.4
2. น้ำร้อนลวก/ไฟไหม้	5.5 (22)	9.5 (38)	31.5 (126)	53.5 (214)	3.3
3. สุนัขกัด/แมวกัด/สัตว์กัด	4.8 (19)	12.5 (50)	32.3 (129)	50.4 (202)	3.3
4. งูพิษกัด	7.3 (29)	15.0 (60)	31.0 (124)	46.7 (187)	3.2
5. เป็นลม	4.5 (18)	11.3 (45)	31.0 (124)	53.2 (213)	3.3
6. ได้รับสารพิษ	7.8 (31)	14.0 (56)	31.0 (124)	47.3 (189)	3.2

ตารางที่ 7 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และจำนวน ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของ
ที่คาดหวัง ในงานสาธารณสุขมูลฐาน (ต่อ)

กิจกรรม	ร้อยละ (จำนวนคน) ความคิดเห็นต่อบทบาท อสม. ที่คาดหวัง				ค่า เฉลี่ย
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
7. กระตุกหัก ข้อเคลื่อน	6.5 (26)	15.5 (62)	30.0 (120)	48.0 (192)	3.2
8. ชัก	7.3 (29)	15.8 (63)	29.4 (118)	47.5 (190)	3.2
9. หัวใจหยุดเต้น	10.3 (41)	13.8 (55)	28.7 (115)	47.2 (189)	3.1
14.2) การใช้เครื่องมือแพทย์เพื่อตรวจคัดกรอง ผู้ป่วยเบื้องต้น	4.2	51.0	44.8	0.0	2.5
- การวัดความดันโลหิต	3.5 (14)	10.8 (43)	33.5 (134)	52.3 (209)	3.4
- การวัดปรอททางปาก	4.0 (16)	11.0 (44)	35.3 (141)	49.7 (199)	3.3
- การใช้เทปวัดอุณหภูมิร่างกาย	5.3 (21)	11.8 (47)	36.7 (147)	46.2 (185)	3.2
- การตรวจหาน้ำตาลในปัสสาวะ	5.3 (21)	11.0 (44)	35.3 (141)	48.4 (194)	3.3
- การตรวจสุขภาพฟัน	8.5 (34)	14.3 (57)	34.0 (136)	43.2 (173)	3.1
- การตรวจแบคทีเรียในน้ำ	6.5 (26)	15.8 (63)	33.2 (133)	44.5 (178)	3.2
- การวัดสายตา	8.8 (35)	14.3 (57)	33.5 (134)	43.4 (174)	3.1
สรุปภาพรวมงานสาธารณสุขมูลฐาน	1.0	10.8	60.3	28.0	3.1

4.3 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาท อสม.ที่เป็นจริง กับบทบาท อสม.ที่คาดหวังในงานสาธารณสุขมูลฐาน ได้แก่ การเปรียบเทียบหาความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาท อสม.ที่เป็นจริง กับบทบาท อสม.ที่คาดหวังในงานสาธารณสุขมูลฐานทั้ง ในภาพรวมและแยกตาม 14 กิจกรรมหลักของงานสาธารณสุขมูลฐาน

ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาท อสม.ที่เป็นจริงและบทบาท อสม.ที่คาดหวัง โดยนำแบบสัมภาษณ์ของผู้ตอบแต่ละคนที่ได้มาตรวจให้คะแนนแล้วคำนวณหาค่าความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาท อสม.ที่เป็นจริงกับบทบาท อสม.ที่คาดหวังในงานสาธารณสุขมูลฐาน ดังนี้

$$\text{ความแตกต่าง} = (\text{คาดหวัง}) - (\text{เป็นจริง})$$

เมื่อ ความแตกต่างคือ ความแตกต่างระหว่างบทบาทอสม.ที่เป็นจริงกับบทบาท อสม.ที่คาดหวัง
 คาดหวัง คือ น้ำหนักคะแนน (Weight) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาท
 อสม.ที่คาดหวัง
 เป็นจริง คือ น้ำหนักคะแนน (Weight) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาท
 อสม. ที่เป็นจริง

จากนั้นหาค่าเฉลี่ยของความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาท อสม. ในงานสาธารณสุขมูลฐานเป็นรายกิจกรรมและในภาพรวมของงานสาธารณสุขมูลฐานแล้ว นำไปทดสอบหาความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทอสม.ที่เป็นจริงกับบทบาท อสม.ที่คาดหวังในงานสาธารณสุขมูลฐาน โดยใช้สถิติที (t – test)

ผลการวิจัยเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างความเห็นของประชาชนต่อบทบาท อสม. ที่เป็นจริง และบทบาท อสม.ที่คาดหวัง ในงานสาธารณสุขมูลฐาน สามารถอธิบายได้ดังนี้

ด้านงานโภชนาการ พบว่า ความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาท อสม.ที่เป็นจริงกับบทบาท อสม.ที่คาดหวัง ส่วนมากอยู่ในระดับน้อยที่สุด รองลงมา คือ ระดับมาก (ร้อยละ 38.8 และ 29.0 ตามลำดับ) โดยภาพรวมความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทด้านงานโภชนาการอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 1.1) กิจกรรมที่มีความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนมากที่สุด คือ การจ่ายอาหารเสริมหรือสารละลายไอโอดีน (ค่าเฉลี่ย 1.8)

ส่วนกิจกรรมที่มีความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนน้อยที่สุด คือ การชั่งน้ำหนักเด็กอายุ 0 – 5 ปี (ค่าเฉลี่ย 0.6)

ด้านงานอนามัยแม่และเด็ก/วางแผนครอบครัว พบว่า ความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนตอบทบทวน อสม.ที่เป็นจริงกับทบทวน อสม. ที่คาดหวัง ส่วนมากอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ระดับน้อย (ร้อยละ 34.8 และ 25.9 ตามลำดับ) โดยภาพรวมความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนตอบทบทวนด้านงานอนามัยแม่และเด็ก และวางแผนครอบครัวอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 1.7) กิจกรรมที่มีความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนมากที่สุด คือ การจ่ายถุงยางอนามัยเพื่อการคุมกำเนิด และการจ่ายยาเม็ดคุมกำเนิดรายเก่า (ค่าเฉลี่ย 1.8) ส่วนกิจกรรมที่มีความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนน้อยที่สุด คือ กิจกรรมติดตามหญิงตั้งครรภ์ไปตรวจฝากครรภ์ตามนัด และการติดตามชั่งน้ำหนักหญิงตั้งครรภ์ (ค่าเฉลี่ย 1.7)

ด้านงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค พบว่า ความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนตอบทบทวน อสม.ที่เป็นจริงกับทบทวน อสม.ที่คาดหวัง ส่วนมากอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ระดับน้อย (ร้อยละ 48.1 และ 32.5 ตามลำดับ) โดยภาพรวมความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนตอบทบทวนด้านงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 1.6) กิจกรรมที่มีความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนมากที่สุด คือ การแนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับวัคซีนต่างๆ (ค่าเฉลี่ย 1.7) ส่วนกิจกรรมที่มีความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนน้อยที่สุด คือ การติดตามผู้ปกครองเด็กไปรับวัคซีนตามนัด (ค่าเฉลี่ย 1.6)

ด้านงานควบคุมโรคประจำถิ่น พบว่า ความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนตอบทบทวน อสม.ที่เป็นจริงกับทบทวน อสม.ที่คาดหวังอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือระดับมากที่สุด (ร้อยละ 45.3 และ 22.6 ตามลำดับ) โดยภาพรวมความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนตอบทบทวนด้านงานควบคุมโรคประจำถิ่น อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 1.8) กิจกรรมที่มีความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนมากที่สุด คือ การเจาะเลือดส่งตรวจหาเชื้อมาลาเรีย และการเก็บเสมหะส่งตรวจหาเชื้อวัณโรค (ค่าเฉลี่ย 1.9) ส่วนกิจกรรมที่มีความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนน้อยที่สุด คือ การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย และการเก็บอุจจาระส่งตรวจหาไข่พยาธิ (ค่าเฉลี่ย 1.7)

ด้านงานสุขภาพสิ่งแวดล้อมและจัดหาน้ำสะอาด พบว่า ความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนตอบทบทวน อสม.ที่เป็นจริงกับทบทวน อสม. ที่คาดหวัง ส่วนมากอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ระดับน้อย (ร้อยละ 40.3 และ 27.2) โดยภาพรวมความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนตอบทบทวนด้านงานสุขภาพสิ่งแวดล้อมและจัดหาน้ำสะอาด

อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 1.6) กิจกรรมที่มีความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนมากที่สุดคือ การเติมคลอรีนในน้ำบริโภค (ค่าเฉลี่ย 1.8) ส่วนกิจกรรมที่มีความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนน้อยที่สุด คือ การแนะนำสร้างและใช้ส้วม (ค่าเฉลี่ย 1.4)

ดำเนินงานทันตสาธารณสุข พบว่า ความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนตอบทบาท อสม. ที่เป็นจริงกับบทบาท อสม. ที่คาดหวัง ส่วนมากอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ระดับมากที่สุด (ร้อยละ 37.2 และ 25.5 ตามลำดับ) โดยภาพรวมความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนตอบทบาทดำเนินงานทันตสาธารณสุขอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 1.7) กิจกรรมที่มีความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนมากที่สุด คือ การให้ความรู้และแนะนำทันตสุขภาพ (ค่าเฉลี่ย 1.9) ส่วนกิจกรรมที่มีความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนน้อยที่สุด คือ การจัดหา แนะนำ จำหน่ายแปรงสีฟัน (ค่าเฉลี่ย 1.6)

ดำเนินงานป้องกัน/ควบคุมอุบัติเหตุ/โรคไม่ติดต่อ พบว่า ความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนตอบทบาท อสม.ที่เป็นจริงกับบทบาท อสม.ที่คาดหวัง ส่วนมากอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ระดับมากที่สุด (ร้อยละ 42.7 และ 33.5 ตามลำดับ) โดยภาพรวมความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนตอบทบาทดำเนินงานป้องกัน/ควบคุมอุบัติเหตุ/โรคไม่ติดต่อ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.0) กิจกรรมที่มีความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนมากที่สุด คือ การจัดกลุ่มป้องกันอุบัติเหตุในชุมชนหรือมีมาตรการต่างๆ เพื่อป้องกันอุบัติเหตุในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.0) ส่วนกิจกรรมที่มีความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนน้อยที่สุด คือ การสำรวจข้อมูลโรคไม่ติดต่อ และการติดตามให้คำแนะนำผู้ป่วย (ค่าเฉลี่ย 1.9)

ดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภค พบว่า ความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนตอบทบาท อสม.ที่เป็นจริงกับบทบาท อสม.ที่คาดหวัง ส่วนมาก อยู่ในระดับมาก รองลงมาอยู่ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 44.1 และ 37.1 ตามลำดับ) โดยภาพรวมความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนตอบทบาทดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 2.2) กิจกรรมที่มีความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนมากที่สุด คือ การจัดตั้งกลุ่มคุ้มครองผู้บริโภคในหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 2.2) ส่วนกิจกรรมที่มีความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนน้อยที่สุด คือ การร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขสำรวจร้านขายของชำในหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 2.1)

ดำเนินงานควบคุมและป้องกันโรคเอดส์ พบว่า ความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนตอบทบาท อสม.ที่เป็นจริงกับบทบาท อสม.ที่คาดหวัง ส่วนมากอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ระดับมากที่สุด (ร้อยละ 41.7 และ 35.0 ตามลำดับ) โดยภาพรวมความแตกต่าง

แตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทด้านงานสุขศึกษาประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 1.6) กิจกรรมที่มีความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนมากที่สุดคือการถ่ายทอดความรู้เป็นรายบุคคล (ค่าเฉลี่ย 1.8) ส่วนกิจกรรมที่มีความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนน้อยที่สุด คือ การถ่ายทอดความรู้ผ่านหอกระจายข่าว (ค่าเฉลี่ย 1.4)

ด้านงานปฐมพยาบาลและการรักษาพยาบาลเบื้องต้น พบว่า ความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาท อสม.ที่เป็นจริงกับบทบาท อสม.ที่คาดหวัง ส่วนมาก อยู่ในระดับน้อย รองลงมา คือ ระดับมาก และมากที่สุด (ร้อยละ 35.1 และ 27.8 และ 27.8 ตามลำดับ) ในภาพรวมความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทด้านงานปฐมพยาบาลและการรักษาพยาบาลเบื้องต้น อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 2.1) กิจกรรมที่มีความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนมากที่สุดคือ ได้แก่ การปฐมพยาบาลคนถูกน้ำร้อนลวก/ไฟไหม้และงูพิษกัด/สัตว์กัด (ค่าเฉลี่ย 2.2) ส่วนบทบาทในการใช้เครื่องมือเพื่อตรวจคัดกรองผู้ป่วยเบื้องต้นมีความแตกต่างระหว่างบทบาทในระดับมาก ซึ่งกิจกรรมที่มีความแตกต่างระหว่างบทบาทมากที่สุด คือ การใช้เทปวัดอุณหภูมิร่างกาย

สรุปในภาพรวม ความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาท อสม. ในงานสาธารณสุขมูลฐานทั้ง 14 กิจกรรมหลัก ส่วนมากอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ระดับมากที่สุด (ร้อยละ 67.7 , และ 24.5 ตามลำดับ) โดยภาพรวมของความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาท อสม.อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 1.7) กิจกรรมหลักในงานสาธารณสุขมูลฐานที่มีความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาท อสม. มากที่สุด 4 อันดับแรก คือ ด้านงานจัดหายาจำเป็นไว้ใช้ในหมู่บ้าน ด้านงานคุ้มครองผู้บริโภค ด้านงานปฐมพยาบาลและรักษาพยาบาลเบื้องต้น และด้านงานควบคุมป้องกันโรคเอดส์ ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมที่มีความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาท อสม.น้อยที่สุด 4 อันดับสุดท้าย คือ ด้านงานโภชนาการ ด้านงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ด้านงานสุขภาพสิ่งแวดล้อมและจัดหาน้ำสะอาด และด้านงานสุขศึกษาประชาสัมพันธ์ ตามลำดับ ดังรายละเอียดแสดงไว้ในตารางที่ 8